

สาระ พรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยในอุดมคติ  
ALL KINDS OF FLORA IN THE LOCAL AREAS OF THE IDEAL  
THALE NOI WATERFOWL RESERVE

ปัทมาสน์ พิณนกุล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ภูเก็ต

corresponding author e-mail patamas.p@outlook.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะระบบนิเวศทางกายภาพ คุณค่าสาระสรรพสิ่งชีวิตในธรรมชาติ และวิถีชีวิตจากพื้นถิ่นทะเลน้อย และนำมาประยุกต์ รูปลักษณะ สรีรวิทยาของพรรณพืช พฤกษา และสรรพสิ่งชีวิตวิถีชีวิตในลักษณะรูปแบบจิตรกรรมในอุดมคติ และเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมมาประยุกต์กระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบทัศนศิลป์ 2 มิติ และนำเสนอผลงานในรูปแบบนิทรรศการทางศิลปกรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) พื้นที่แห่งชุ่มน้ำ ที่เรียกว่า อุทยานนกน้ำทะเลน้อย เป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศที่ซับซ้อนและอุดมสมบูรณ์ อาหาร ถิ่นที่อยู่อาศัย แหล่งสืบพันธุ์ สร้างรัง วางไข่ของนกน้ำ สัตว์น้ำ พรรณพืช สัตว์ป่านานาชนิด และสรรพสิ่งที่สำคัญของวิถีวัฒนธรรมตามธรรมชาติที่ขับเคลื่อนด้วยระบบนิเวศ เป็นกลไกที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นวัฏจักรธรรมชาติมาสู่แรงบันดาลใจ และเป็นที่มาของแนวความคิดเกิดการจินตนาการและมโนภาพที่ซับซ้อนถึงเรื่องราว “การดำรงอยู่ตามวิถีธรรมชาติ - ชาติของชีวิต” เพื่อสื่อสารภาพความจริง ภาพความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในวิถี “แก่นสาระ” ที่งดงามซึ่งนำมาสู่ดุลยภาพตามสัจจะแห่งความงาม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล 2) รูปทรงทางธรรมชาติและรูปทรงทางศิลปะสื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ทางความหมาย การตีความหมายของรูปทรงต่าง ๆ ของภาพความจริงมาแสดงความหมายทางความรู้สึกตามหลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ทางทัศนธาตุ 3) เทคนิคการพิมพ์ซิลค์สกรีน กลวิธี ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม 2 มิติ จำนวน 9 ชิ้น

คำสำคัญ: พรรณพฤกษา พื้นถิ่น ทะเลน้อย

Abstract

The objective of this study is to study the characteristics of physical ecosystems, the value of all things in nature and the way of life from Thale Noi Waterfowl Reserve, Phatthalung Province through the application of its physiological look of species of flora, everything in nature and the way of life. An ideal painting style is a creation of a work of art applied to the 2D visual art creation process and presenting it as an art exhibition resulting in the followings: 1) Wetland, so called Thale Noi Bird Water Park, which is home to a source of biodiversity of complex and abundant ecosystems, food, habitat, reproduction and nesting place for waterfowl, aquatic animals, plants, wildlife and everything else, naturally driven by the ecosystem with mechanism created to be a natural cycle that would lead to inspiration and that could also be the source of concepts beyond imagination with communicative complexity in order to tell the story of "Existence in the Natural Way of Life" to convey the truth, reflecting pictorial feelings, hidden within the beautiful "Quintessence" which is leading to a balance of truth based on beauty of the cause and effect. 2) Natural shapes and artistic shapes, meaning of symbolic media with interpretation of various

shapes from real images to show the meaning according to the theory of visual art. 3) Silkscreen printing techniques through the process of creating 9 pieces 2D drawings.

**key words:** all kinds of flora, local areas, thale noi waterfowl reserve

## บทนำ

ป่าไม้และทุ่งหญ้าเป็นระบบนิเวศภาคพื้นทวีปที่มีสภาวะแวดล้อมทางกายภาพ และภูมิอากาศแปรปรวนกว่าแหล่งน้ำและบริเวณต่าง ๆ ของโลก ทำให้สิ่งมีชีวิตมีการแพร่กระจายแตกต่างกันออกไป สิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิตอาศัยร่วมกัน และต่างมีความสัมพันธ์กันภายใต้ระบบนิเวศตั้งแต่ขนาดเล็กรวมถึงขนาดใหญ่ ทะเลสาบหรือพื้นที่ชุ่มน้ำ กลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสรรพสิ่ง อาทิ มนุษย์ สัตว์นานาชนิด พืชพันธุ์หลากหลาย เป็นองค์ประกอบของระบบนิเวศที่สร้างความสมดุลตามธรรมชาติ เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาของสิ่งมีชีวิต (สุรินทร์ มัจฉาชีพ สมสุข มัจฉาชีพ, 2539, น.162) เช่นเดียวกับพื้นที่เขตภาคใต้ในจังหวัดพัทลุงที่ยังมีป่าไม้แหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยที่เป็นแหล่งระบบนิเวศน้ำจืดขนาดใหญ่ เป็นแหล่งอาหารที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพ จึงทำให้พื้นที่ “พรวนซีเสียน” ของทะเลน้อยได้รับการประกาศให้เป็นเขตพื้นที่ชุ่มน้ำโลก หรือ “แรมซาร์ไซต์” (Ramsar Site) หรือที่นิยมเรียกกันว่า “เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย”

อนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) หรืออนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ คือ อนุสัญญาที่จัดขึ้นที่เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2514 เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาล ซึ่งกำหนดกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และยับยั้งการสูญหายของพื้นที่ชุ่มน้ำในโลกที่ต้องมีการจัดการเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ มีผลบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2518 (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นแหล่งน้ำซึ่งมนุษย์ พืช และสัตว์เข้าไปใช้ประโยชน์โดยตรง มีความสำคัญด้านคมนาคมในท้องถิ่น รวมถึงมีความสำคัญทางวัฒนธรรม ศาสนา การนันทนาการและการท่องเที่ยว จึงนับได้ว่าเป็นระบบนิเวศที่มีคุณค่าต่อวิถีชีวิตมนุษย์ พืช และสัตว์ ทั้งทางนิเวศวิทยา เศรษฐกิจ สังคม ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ (ฐปณี รัตนถาวร, 2545, น.1)

พื้นที่ทะเลน้อยเป็นพื้นที่แหล่งเรียนรู้แห่งการศึกษาระบบนิเวศทางธรรมชาติพื้นถิ่น และการอนุรักษ์เชิงท่องเที่ยว ธรรมชาติทางเกษตรกรรม แต่สืบเนื่องจากปัจจุบันพื้นที่ทะเลน้อยมีการจัดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา อาทิ นักท่องเที่ยวเด็ดดอกบัว ถอนพันธุ์บัวที่หายาก เป็นต้น ทำให้พันธุ์ไม้น้ำบางอย่างเริ่มน้อยลง ทั้งที่พื้นที่แห่งนี้มีพันธุ์ไม้น้ำ และพันธุ์บัวบางชนิดเพียงแหล่งเดียวของประเทศและพื้นที่แห่งนี้ยังมีวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ผูกพันกับสายน้ำเปรียบเสมือนห่วงโซ่อาหารที่อยู่ในภาวะสมดุลเกื้อกูลซึ่งกัน กลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะพื้นที่ถิ่นที่โดดเด่น

ด้วยความงามทางภูมิทัศน์ ทัศนียภาพ รวมทั้งสรรพสิ่งแห่งชีวิต กลายเป็นแรงบันดาลใจสู่แนวคิดทางศิลปกรรมนำไปพัฒนารูปแบบผลงานทางทัศนศิลป์ ดังที่ ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2546) อธิบายไว้ว่า ศิลปกรรมมิใช่ธรรมชาติ แต่ธรรมชาติอาจจะเป็นสิ่งกระตุ้นหรือแรงบันดาลใจในการสร้างศิลปกรรม หรือแสดงออกทางศิลปกรรมเกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ชื่นชมทางความงาม และสิ่งสำคัญต้องเข้าถึงธรรมชาติ รู้จักถ่ายทอดแรงจิตใจที่เกิดจากธรรมชาติให้เห็นเป็นรูปทรง และมีเรื่องราวถูกต้องตามความเป็นจริงเท่าที่ความงามตามธรรมชาติจะอำนวย อย่างไรก็ตาม การเลียนแบบธรรมชาติในที่นี้ จะมีความหมายเพียงว่าศิลปินต้องพยายามเสาะหาความจริง (Reality) จากความงามที่กระจายซ่อนเร้นอยู่ในธรรมชาติ และรู้จักเลือกแสดงออกเฉพาะส่วนที่ศิลปินเห็นว่าธรรมชาติมีความสำคัญแก่นแท้ให้เป็นรูปทรงเท่านั้น

จากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยศึกษาสาระสรรพสิ่งชีวิตในธรรมชาติ และวิถีชีวิตสรรพสิ่งจากพื้นที่ทะเลน้อย โดยการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมที่เกิดจากรูปแบบอุดมคติ ถ่ายทอดการสะท้อนความงามทางสุนทรียะ บ่อเกิดแห่งสรรพสิ่งในมิติความเชื่อทางธรรมชาติ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตแห่งสายน้ำแบบเรียบง่าย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจ

ศึกษาเรื่อง “สาระ พรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยในอุดมคติ” เพื่อศึกษาลักษณะระบบนิเวศทางกายภาพ สาระรูปลักษณะ สาระรูปทรง นกน้ำ พรรณพืชต่าง ๆ อาทิ บัวสาย บัวแดง บัวผัน บัวเผื่อน แหนแดง เถาว์ตรุษ บอน จอกหูหนู สาหร่ายหาง กระรอก กกสามเหลี่ยม ผักตบชวา ผักกะเฉด เป็นต้น คุณค่าสาระสรรพสิ่งในธรรมชาติ วิถีชีวิตจากพื้นถิ่นทะเลน้อยนำมาประยุกต์เป็นรูปลักษณะ สรีรวิทยาของพรรณพฤกษา สรรพสิ่งของชีวิต และนำมาถ่ายทอดสู่ผลงานภาษาภาพทางทัศนศิลป์ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ในรูปแบบจิตรกรรม 2 มิติ ซึ่งนำไปประยุกต์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่มีคุณค่าทางสุนทรียะ

### วิธีดำเนินการวิจัย/การสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “สาระ พรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยในอุดมคติ” ผู้สร้างสรรค์ยึดหลักการดำเนินงานหลายส่วนประกอบกัน เช่น การค้นหาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน การเก็บข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ การวางแผนการจัดข้อมูล การศึกษาส่วนประกอบสำคัญเพื่อนำมาถ่ายทอดเนื้อหา รูปแบบ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ปรากฏออกมาในรูปทรงของการใช้เทคนิค และวิธีการสร้างงานศิลปะ การดำเนินงานตามขอบเขตของกระบวนการสร้างสรรค์ให้ครอบคลุมถึงเนื้อหา รูปแบบ ที่ต้องการแสดงออกถึงบริบทที่ศิลปะถูกเชื่อมกับมิติทางสังคม โครงสร้างธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยกำหนดแนวคิด และการดำเนินงานในการสร้างสรรค์ผลงานดังต่อไปนี้

#### 1. การเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล

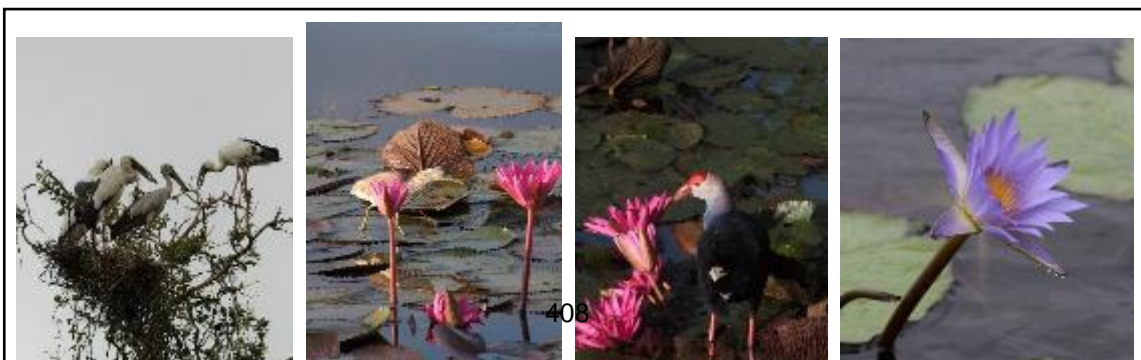
การเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูลมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงาน และพัฒนากระบวนการทางความคิดในการสร้างสรรค์สาระสำคัญของเนื้อหา ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลจากแหล่งความรู้ พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย โดยการสังเกต ระบบนิเวศธรรมชาติ วิถีชีวิตบนพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยผู้สร้างสรรค์ได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูล และรวบรวมเนื้อหา เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไว้ 2 วิธี ดังนี้

##### 1.1 การเก็บข้อมูลโดยการถ่ายภาพ

เก็บข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงที่สัมผัสจากการลงพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย โดยบันทึกเป็นภาพถ่ายทุกกระบวนการ ตั้งแต่บริบทพื้นที่ มนุษย์ สัตว์นานาชนิด พืชพรรณนานาชนิด วิถีชีวิตของสรรพสิ่งที่มีชีวิตต่าง ๆ ที่อาศัยตามแหล่งพื้นที่ในทะเลน้อย การเพาะพันธุ์พืช และสัตว์ การเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลง และความสมดุลทางธรรมชาติ ที่บ่งบอกถึงความงามตามธรรมชาติ นำมาสู่กระบวนการทางความคิด และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทางรูปธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ภาพที่ 1 วิธีการประมง วิถีธรรมชาติ



## ภาพที่ 2 ระบบนิเวศ

### 1.2 การเก็บข้อมูลโดยการบันทึกภาพร่างหรือลายเส้น

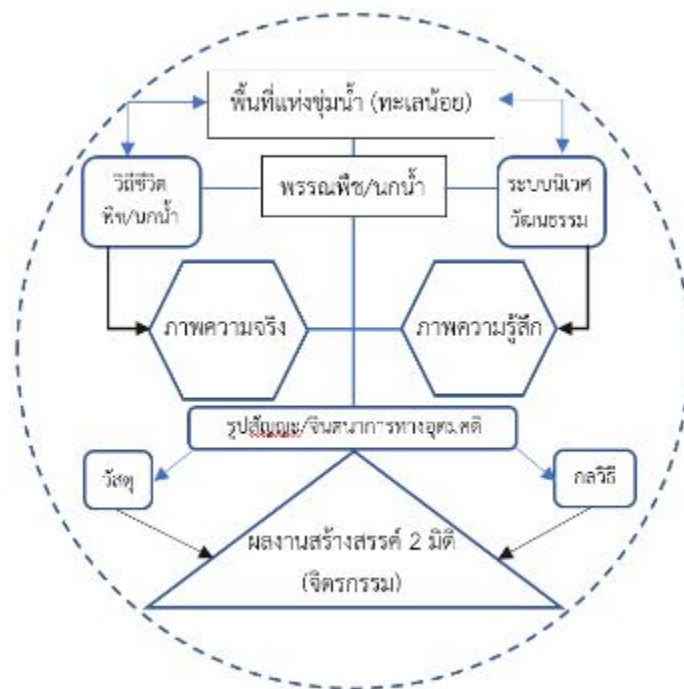
นำข้อมูลจากการลงพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อยที่พบเห็นเชิงรูปธรรมมาแปลถอดรูปสัญลักษณ์ทางรูปทรงด้านเนื้อหาเรื่องราว สู่แนวคิดที่สอดคล้องกับประเด็นการศึกษา ด้วยการทำแบบภาพร่างรูปทรงจากภาพความจริง นำไปสู่การถอดภาพความรู้สึก ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภายใต้เรื่องราว “การดำรงอยู่ตามวิถีธรรมะ-ชาติของชีวิต” เป็นกลไกที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นวัฏจักรธรรมชาติ จากการเก็บข้อมูลพบว่า ระบบนิเวศวัฒนธรรมบนผืนน้ำแห่งพื้นที่ชุ่มน้ำประกอบไปด้วยรูปทรงต่าง ๆ ตามชนิดของนานาพรรณพืช สัตว์ปีก ปลาหลากชนิด ซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งของสรรพสิ่ง ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแนวคิด มโนภาพ และนำรูปแบบที่ได้จากภาพร่าง รูปร่าง รูปทรงตามภาพความจริง ภาพความรู้สึกตามจินตนาการ จากการรับรู้โดยใช้ประสบการณ์ทางตรง และทางอ้อมที่ได้สัมผัส แสดงออกด้วยรูปทรงผ่านกระบวนการ ขั้นตอนต่าง ๆ และวิธีการแสดงออกในพื้นที่ขนาดใหญ่ในรูปแบบของจิตรกรรม โดยจัดวางภาพ และยึดหลักองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุทางศิลปะ

### 2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “สาระ พรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยในอุดมคติ” ผู้สร้างสรรค์แบ่งเนื้อหาทางความคิด ลักษณะรูปแบบตามการรับรู้ (perceptual transformation) ด้วยประสบการณ์ตรง ที่สะท้อนทางสุนทรีย์ทางจินตภาพ ความคิด ที่นำเสนอภาพความจริง ภาพความรู้สึก ลักษณะรูปแบบตามโครงสร้างเชิงรูปสัญลักษณ์ และทัศนธาตุ มาตีความด้วยการแทนค่าทางรูปทรงพรรณพืช นำมาสร้างภาพทางสัญลักษณ์ แทนค่าสรรพสิ่งที่มีชีวิตต่อการดำรงวิถีธรรมะ - ชาติ โดยเปรียบเทียบสัญลักษณ์การแสดงออก ที่เรียกว่า “รูป” สัญลักษณ์ ซึ่งพื้นที่แห่งชุ่มน้ำทะเลน้อยเสมือนเป็นแหล่งผลิตทางระบบนิเวศ ห่วงโซ่อาหาร ที่มีภาวะเกื้อกูลที่ขับเคลื่อนเพื่อการดำรงชีพ เชื่อมโยงไปถึงการบริโภคเพื่อความอยู่รอดของชีวิต รูปทรงดอกบัวสาย บัวแดง บัวผัน เป็นภาพแทนที่แสดงถึงความดีงามทางจริยศาสตร์ในเชิงพุทธศาสนา สายใยแห่งความผูกพัน ความสัมพันธ์ต่อการเจริญเติบโตแห่งพื้นที่ชุ่มน้ำ รูปทรงดอกบัว (คว่ำ) แทนความหมายความไม่แน่นอนและการเสื่อมสลายตามธรรมชาติ และยังมี ความหมาย ที่เรียกว่า ความเป็นสัจจะแห่งสภาวะกฎธรรมชาติ รูปทรงกระจูด เถาวัล้ รุข ผักตบชวา เป็นภาพแทนที่แสดงถึงการถักทอ หล่อเลี้ยง วิถีชีวิตทุกสรรพสิ่ง รูปทรงยกยอ เป็นภาพแทนที่แสดงถึงการดำรงอยู่ คู่กับพื้นที่แหล่งชุ่มน้ำ วิถีทางสังคมวัฒนธรรมบนผืนน้ำ ที่ปรากฏคุณค่าความงาม สุข/สมบุญ รูปทรงจอกแหวน ที่แสดงถึงการกำเนิด และเติบโตขึ้น รูปทรงของใบบัว ที่แสดงถึงการห่อหุ้มดูแลรูปทรงของใบอ่อนและดอก และช่วยเหลือเกื้อกูลต่อการดำรงชีวิต รูปทรงปลาต่าง ๆ ที่สื่อความอุดมสมบูรณ์แห่งสายน้ำ รูปทรงนกนานาชนิด บ่งบอกถึงวิถีตามธรรมชาติที่อิสระ ทั้งนี้ สาระรูปทรง เส้น สี รูปทรง ลวดลายพันธุ์พฤกษา ได้ผ่านมโนทัศน์ผสมวิถีที่เรียกว่า ภาพความจริง ภาพความงาม/ความรู้สึก ภายใต้กฎระบบสังคมนิเวศวัฒนธรรม ที่ประสานความสัมพันธ์เกื้อหนุนถักทอเป็นสายใย ด้วยรูปทรงการลดทอนความเป็นจริง

การสร้างสรรค์ด้วยแบบภาพร่างชุดนี้ รูปทรง รูปร่างได้แสดงเนื้อหาถ่ายทอดความหมายในตัวผลงาน เนื้อหาภายในภายนอกแสดงออกผ่านรูปทรงทางสัญลักษณ์ที่แทนความหมายผสมผสานภาพความจริง ภาพความรู้สึก “การดำรงอยู่ตามวิถี

ธรรมชาติของชีวิต” ผ่านเนื้อหา เรื่องราว รูปทรง สาระพรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยที่ถ่ายทอดในอุดมคติ เพื่อให้เข้าใจความหมายทางสัญลักษณ์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้สร้างสรรค์นำเสนอด้วยรายละเอียดที่ปรากฏตามภาพที่ 3 และ ตารางที่ 1 ดังนี้



ภาพที่ 3 แนวความคิด/ความหมายทางรูปทรง

ตารางที่ 1 แนวความคิด/ความหมายทางรูปทรง

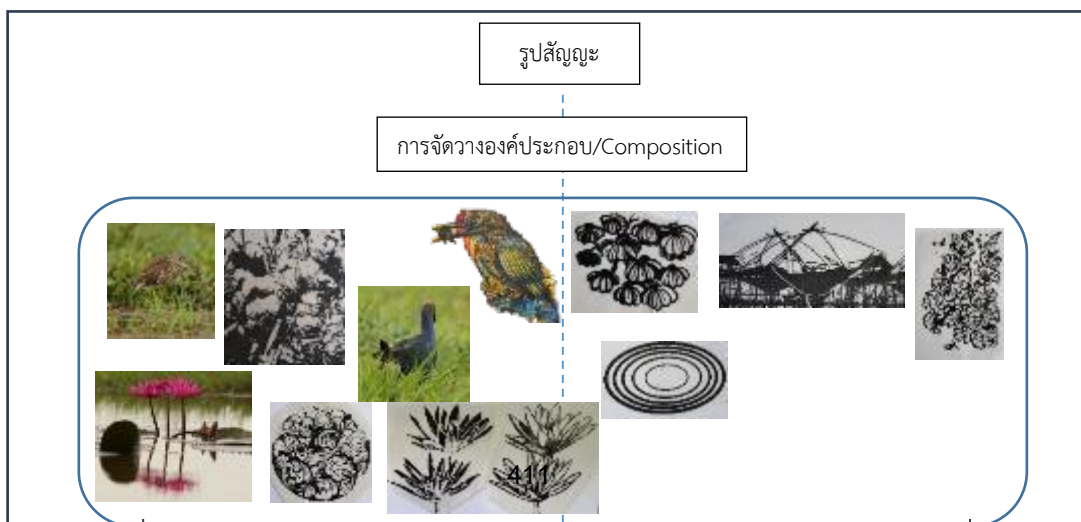
แนวความคิด/ความหมายทางรูปทรง			
สาระ เนื้อหา	รูป/สัญลักษณ์	รูปทรงทางศิลปะ	การแสดงออก/ตีความ
ความดีงามทางจริยศาสตร์ในเชิงพุทธศาสนา	ดอกบัว		แบ่งบาน ความรู้สึก
ความสุข/การใช้ชีวิต	ปลา		ความสัมพันธ์ การเชื่อมโยงชีวิต/วิถี
อาชีพประมงพื้นบ้าน	ยอ		การกอบโกย/ตักตวง/ เป็นเหมือนชีวิต/วิถี
การใช้ชีวิตที่อิสระ	นก		อิสระภาพ

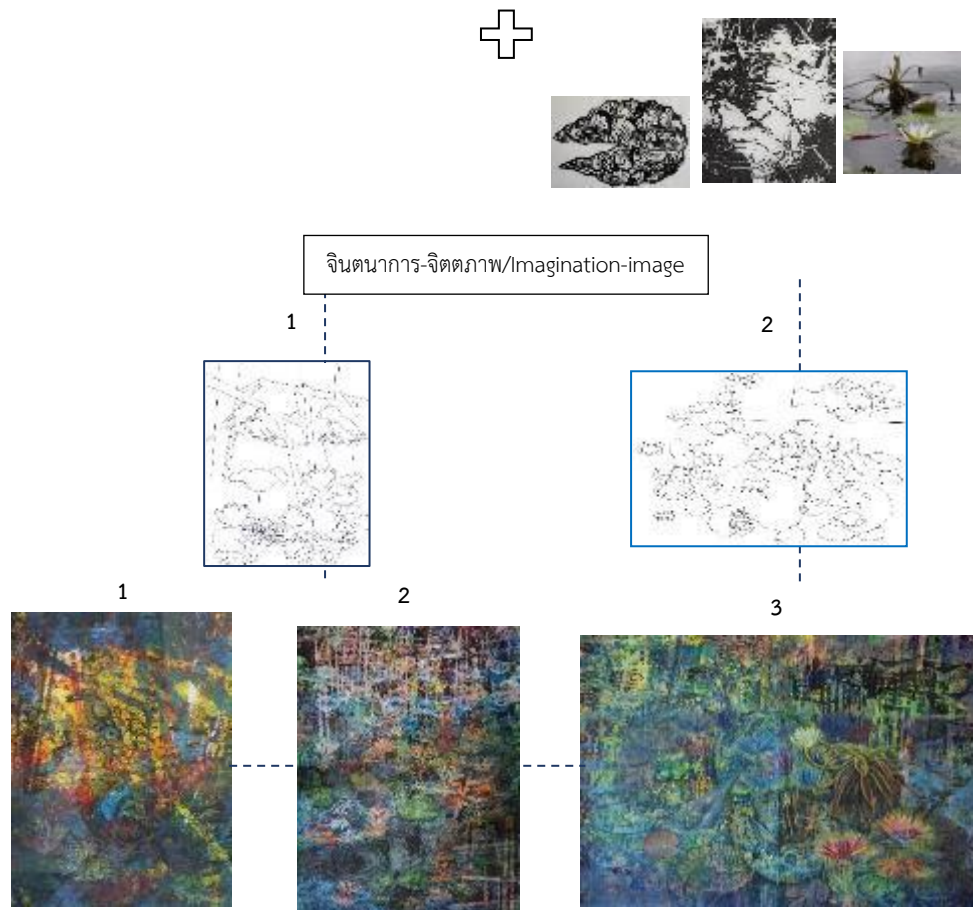
การหล่อเลี้ยงสรรพสิ่ง	น้ำ		ความสมบูรณ์/นิงสงบ/ การเคลื่อนไหว	ระบบนิเวศวัฒนธรรม
น้ำฝน/ท้องฟ้า	ก้อนเมฆ		ความฝัน/ความคิด/คราบน้ำสี จากร่องรอยลักษณะพื้นผิว	
เส้นทางการท่องเที่ยว	ทางน้ำ		เส้นทางการดำรงชีวิต วิถีประมงและระบบนิเวศ วัฒนธรรม	
การปกป้อง	จอกใหญ่/ แหวน/ผักตบ		กำเนิด และเติบโตขึ้น	
สรรพสิ่งมีชีวิต มนุษย์ สัตว์	ใบบัว		ช่วยเหลือเกื้อกูล ต่อการดำรงชีวิต	
“การดำรงอยู่ตามวิถีธรรมะ-ชาติของชีวิต” กลายเป็นสภาวะภูมิทัศน์ธรรมชาติ				

### 3. การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้มีการนำรูปทรง พรรณพืชขนานาชนิด และนกน้ำ เนื้อหาเรื่องราวต่าง ๆ ของการดำรงสรรพสิ่งตามวัฏจักรของธรรมชาติ ผ่านความรู้สึกลับส่วนตัวที่สะท้อนทางจิตตภาพ เกิดเป็นมโนภาพนำมาสู่การประกอบสร้างผสมผสานกับองค์ประกอบศิลป์ ทักษะธาตุด้วยการร่างภาพเพื่อวางตำแหน่งและเลือกภาพร่าง นำไปขยายสร้างสรรค์เป็นชิ้นผลงานจิตรกรรมพร้อมยกตัวอย่างการประกอบสร้างภาพร่างสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน 3 ชิ้น ดังนี้

ตัวอย่างผลงานชิ้นที่ 1 ชิ้นที่ 2 และชิ้นที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลจากการสร้างสรรค์





ภาพที่ 4 ตัวอย่างการสร้างสรรคภาพร่างผลงาน

#### วิธีการและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

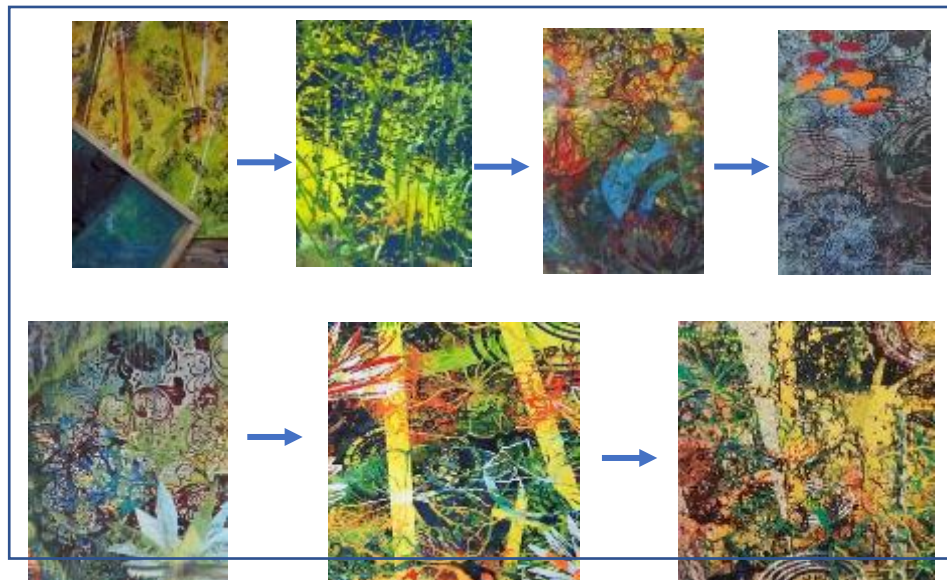
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ผู้สร้างสรรค์เตรียมพื้นที่เพื่อนำแบบภาพร่างที่คัดเลือกมาขยายบนพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ และศึกษารูปทรงที่มีลักษณะตรงกับแนวคิดตามเนื้อหา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนกระบวนการขยายตามแบบร่างลงบนพื้นระนาบด้วยวัสดุกระดาษสีน้ำมันตามขนาดที่ต้องการ ด้วยเทคนิคสีอะคริลิก สีบาติก และการพิมพ์ซิลค์สกรีน เป็นสื่อ นำ แต่มีความยุ่งยากของการจัดเตรียมอุปกรณ์ และกระบวนการเทคนิคของการพิมพ์ซิลค์สกรีน เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับการสร้างสรรค์

กระบวนการพิมพ์ซิลค์สกรีน มีการเตรียมวัสดุ ทำแม่พิมพ์วิธีกาวอัดกับน้ำยาไวแสงตามอัตราส่วน เทกาวอัดลงเฟรมสกรีนที่เตรียมไว้ ใช้รางปาดสีให้เรียบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง นำเข้าห้องมืด เป่าด้วยไดร์เป่าผมให้แห้งสนิท จึงนำไปฉายแสง โดยมีต้นแบบร่างรูปทรงในกระดาษไขวางบนตู้ฉายแสงและทาด้วยเฟรมสกรีนที่อัดกาวพร้อมฉายแสง ทิ้งไว้ประมาณ 2.30 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับยี่ห้อน้ำยากาวอัดด้วย แต่ละชนิดใช้เวลาไม่เท่ากัน นำแบบที่ถ่ายไปล้างน้ำ ฉีดน้ำให้เป็นฟอย ๆ ส่วนกาวอัดจะปรากฏแบบรูปทรงตามต้นแบบที่ต้องการ ทิ้งเฟรมสกรีนให้แห้ง ก่อนนำไปพิมพ์หรือสร้างสรรคงานควรเคลือบแม่พิมพ์สกรีนด้วยน้ำยาเสียก่อน เพื่อการพิมพ์หลาย ๆ ครั้ง และการล้างทำความสะอาดที่ง่าย

2. การสร้างสรรค์ผลงาน มีการรองพื้นสีด้วยสีอะคริลิกในการสร้างพื้นผิว ให้มีสีเส้นตามจินตนาการ และควบคุมโครงสร้างให้เป็นสีพื้นกลาง ๆ ไม่แก่ ไม่อ่อน สามารถกดหรือเพิ่มเนื้อสี และน้ำหนักสี ขยายตามแบบภาพร่างของการจัดวางเนื้อหา รูปร่างรูปทรง การใช้สีควรคำนึงถึงเนื้อหาเรื่องราวที่ถ่ายทอดถึงความอุดมสมบูรณ์แห่งพื้นที่ชุ่มน้ำ ระหว่างระบายสีพื้นมีการฉีดน้ำเพื่อให้สีแตกตัวเกิดร่องรอยการกักร่องน เกิดการไหลของน้ำสี แล้วเพิ่มรูปทรงรายละเอียดของเนื้อหาต่าง ๆ พื้นหลังจะมีเทคนิคการ

พิมพ์สกรีน มีทั้งการพิมพ์แบบสองสี และสามสี ให้เกิดมิติของเนื้อหา รูปทรงที่ทับซ้อน เพื่อให้เกิดลวดลาย ประยุกต์ด้วยแนวคิด และเทคนิคสมัยใหม่ มีการสลับลวดลายที่หลากหลาย ผสมผสานกับการใช้ดินสอพองให้เกิดพื้นผิวในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังตัวอย่างจากภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 5 การสร้างสรรค์ และเทคนิคการพิมพ์สกรีน

3. การสร้างพื้นสีหรือการคัด การพิมพ์สกรีนพื้นที่ของรูปทรงให้เกิดลวดลายที่ทับซ้อนให้ชัดเจนขึ้น นำไปสู่การสร้างเรื่องราว เนื้อหา และระบายสีแบบเข้มทึบ กดทับให้รูปทรง เส้น สี เกิดมิติที่ซับซ้อนของลวดลายที่ผสมผสานตามสุนทรียภาพทางความงามของวัฒนธรรมชาติ และวัตถุจากการสังเคราะห์รูปทรงใหม่ โดยยึดหลักองค์ประกอบและทัศนธาตุ (ภาพที่ 5) ในการสร้างสรรค์ผลงานได้แสดงการถ่ายทอดวิถีธรรมชาติภาพจริงที่สะท้อนความงามบนพื้นที่ชุ่มน้ำให้ได้วรรจรสกลินอายุความเป็นธรรมชาติ ในมิติมุมมองภาพความจริงและภาพความรู้สึก ผนวกตามรูปทรงไปตามสภาพที่ผันแปร การลดทอนบิดเบือนไปจากรูปความเป็นจริง

### ผลการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะชุด “สาระ พรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยในอุดมคติ” นี้ ผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจจากเนื้อหา และเรื่องราวของความคิดผ่านหลักกลวิธี กระบวนการสร้างสรรค์สร้าง องค์ประกอบทางทัศนธาตุที่ปรากฏขึ้นในรูปแบบของผลงาน เพื่อสื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ทางความหมาย การแสดงออกทางรูปทรงตามธรรมชาติ และรูปทรงศิลปะถึงรายละเอียดที่สำคัญ จำนวน 9 ชิ้น ผู้สร้างสรรค์ได้วิเคราะห์ผลงานให้เห็นเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

#### 1. การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์จากแนวความคิด

ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะได้รับแรงบันดาลใจจากเนื้อหา และเรื่องราวของความคิดผ่านหลักกลวิธี กระบวนการสร้างสรรค์สร้าง องค์ประกอบทางทัศนธาตุที่ปรากฏขึ้นในรูปแบบของผลงาน เพื่อสื่อแสดงเชิงสัญลักษณ์ทางความหมาย การแสดงออกทางรูปทรงตามธรรมชาติและรูปทรงศิลปะถึงรายละเอียดที่สำคัญ ที่แสดงถึงแนวคิดการสร้างสรรคผลงานเชิงสัญลักษณ์ การตีความหมายของรูปทรงต่าง ๆ ของภาพจริงมาแสดงความหมายทางความรู้สึกในผลงานศิลปะ เพื่อสื่อสาระภาพจริง ภาพความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ภายในวิถีธรรมชาติ “แก่นสาระ” ทางสภาวะธรรมที่อยู่ภายใต้กฎธรรมชาติที่งดงาม ทั้งเกิดขึ้น ดำรงอยู่และ



เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตที่พึ่งพาอาศัยเกื้อกูลของสรรพสิ่งอันเป็นกลไกระบบหมุนเวียนของการดำรงชีพ นำมาสู่คุณภาพตามสัจจะแห่งความงามซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล

ธรรมชาติสำแดงให้เห็นถึงรูปทรง และเรื่องราวที่ถูกต้องของความเป็นสัจจะแห่งชีวิตที่ถูกกำหนดไว้ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติที่ซ่อนอยู่ในความธรรมดาสามัญ รอบ ๆ ทุกสรรพสิ่งในธรรมชาติล้วนมีความสัมพันธ์ที่สอดประสานเรื่องราวความมหัศจรรย์อยู่ตลอดเวลา มีการเคลื่อนไหวที่ไม่หยุดนิ่ง และแฝงไปด้วยสุนทรียะต่าง ๆ จากการสัมผัสเรื่องราวของวิถีสรรพสิ่งทุกชีวิตตามพื้นที่ชุ่มน้ำ เกิดการจินตนาการและมโนภาพที่ซับซ้อนถึงเรื่องราว “การดำรงอยู่ตามวิถีธรรมะ - ชาติของชีวิต” การมองเห็นโครงสร้างสำคัญของวิถีวัฒนธรรมตามธรรมชาติที่ขับเคลื่อนด้วยระบบนิเวศ เพื่อการดำรงอยู่เป็นแก่นสารและเป็นกลไกที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นวัฏจักรธรรมชาติ รูปลักษณ์ แก่นสารของสรรพสิ่ง มนุษย์ สัตว์ และพืชพรรณนานาชนิดที่ห่อหุ้มบนผิวน้ำอันงดงาม เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่สมบูรณ์แบบเฉพาะ

## 2. รูปทรงทางธรรมชาติและรูปทรงทางศิลปะ

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้นำรูปทรงมาลดทอน และแสดงผ่านผลงานจิตรกรรม ด้วยรูปแบบของงานศิลปะที่มีลักษณะแบบกึ่งนามธรรม สาระสรรพสิ่งชีวิตในธรรมชาติ วิถีชีวิต สังคมวัฒนธรรมจากพื้นถิ่นทะเลน้อย บ่อเกิดแห่งระบบนิเวศวัฒนธรรม สรรพสิ่งในมิติความจริงที่ปรากฏอยู่ ประสานให้เข้ากับการจินตนาการ ความงามทางธรรมชาติ อันมีรากฐานทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตแห่งสายน้ำแบบเรียบง่ายเป็นเอกลักษณ์ สาระ เนื้อหาทางกายภาพเชิงระบบนิเวศทางรูปลักษณ์ สาระรูปทรงพรรณพืชน้ำ อาทิ บัวสาย บัวแดง บัวผัน บัวนา บัวบา จอก แหนแดง เถาวัลย์ช่อ บอน กกสามเหลี่ยม ผักตบชวา กกน้ำ และสรรพสิ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมศาสตร์ อันเกิดจากทัศนธาตุรูปแบบอุดมคติ ถ่ายทอดการสะท้อนสุนทรียภาพ “ความจริง/สัจธรรม” กับ “สุนทรีย์/ความงาม” ทางภูมิทัศน์ โดยบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ผสมผสานความคิด ความหมายที่ซ่อนแฝงในสัญลักษณ์เฉพาะ





ผลงานชุดนี้ เป็นหัวใจสำคัญต่อการลดทอนทางรูปทรง เพื่อให้รูปทรงทำหน้าที่เล่าเนื้อหา แสดงออกถึงลวดลายที่สร้างขึ้น และลวดลายทางกายภาพของธรรมชาติที่ผสมผสานกับการทับซ้อนทางทัศนธาตุ เช่น จุด เส้น รูปทรง สี พื้นที่ ดังที่ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2546) กล่าวว่า “รูปร่าง รูปทรงเป็นองค์ประกอบทัศนศิลป์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน แต่มีลักษณะเฉพาะตัว คือ รูปร่าง มีลักษณะเพียงเค้าโครง มีอาณาเขตแสดงให้เห็นเส้นขอบรอบนอก แต่รูปทรงมีลักษณะเฉพาะที่แสดงน้ำหนัก มีเนื้อปริมาตรปรากฏอยู่ รูปทรงเรขาคณิต (geometric form) รูปทรงอินทรีย์รูป (organic form) และรูปทรงอิสระ (free form)” ดังนั้น ผลงานทุกชิ้นผู้สร้างสรรค์ได้แสดงแนวคิดทางเนื้อหาของรูปทรงดอกบัวสาย บัวแดง บัวผัน เป็นภาพแทนที่แสดงถึงความตั้งงามทางจริยศาสตร์ในเชิงพุทธศาสนา สายใยแห่งความผูกพันแห่งพื้นที่ชุ่มน้ำ และรูปทรงดอกบัว (คว่ำ) ยังแทนความหมายความไม่แน่นอน และการเสื่อมสลายตามธรรมชาติ รูปทรงกระจุก เถาวัลย์ช่อ ผักตบชวา เป็นภาพแทนที่แสดงถึงการถักทอ หล่อเลี้ยงวิถีชีวิตสรรพสิ่ง รูปทรงยกยอ เป็นภาพแทนที่แสดงถึงการดำรงอยู่คู่กับพื้นที่แห่งชุ่มน้ำวิถีทางสังคมวัฒนธรรมบนผืนน้ำ ที่ปรากฏคุณค่าความงาม สุข/สมบูรณ์ รูปทรงจอกแหน ที่แสดงถึงการกำเนิด เติบโตที่กำลังแบ่งบานขึ้น รูปทรงของใบบัว ที่แสดงถึงการห่อหุ้มดูแลรูปทรงของใบอ่อนและดอก และช่วยเหลือเกื้อกูลการดำรงชีวิต รูปทรงปลาต่าง ๆ ที่บ่งบอกความอุดมสมบูรณ์แห่งสายน้ำ รูปทรงนกนานาชนิด บ่งบอกถึงวิถีตามธรรมชาติที่อิสระ ทั้งนี้ การแสดงรูปลักษณ์ทางรูปทรง เส้น สี ลวดลายพันธุ์พฤกษา เกิดจากการเคลื่อนไหวของรูปทรงหรือทิศทางของเส้น เกิดจากเทคนิคการพิมพ์สกรีน จะเห็นเส้นโครงสร้างรูปทรงและสีที่ซ่อนอยู่ในพื้นหลัง และยังมีเส้นที่เกิดจากจินตนาการ เส้นชนิดนี้เดินทางด้วยความรู้สึก เป็นเส้นที่มีความสำคัญมากในงานศิลปะ พลังอำนาจในงานศิลปะที่เคลื่อนไหวของที่ว่างและเส้นโครงสร้างปริมาตร เส้นภายในแสดงการเคลื่อนไหวที่พื้นผิวให้รู้สึกในปริมาตรของรูปทรง รวมถึงหลักการจัดภาพ องค์ประกอบศิลป์ ลักษณะ 2 มิติผ่านมโนทัศน์ผสมด้วยวิถีที่เรียกว่า ภาพความจริง ภาพความงาม/ความรู้สึก ภายใต้กฎระบบสังคมวัฒนธรรม ที่ประสานความสัมพันธ์เกื้อหนุนถักทอเป็นสายใย ด้วยรูปทรงการลดทอนความเป็นจริง กลายเป็นสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ แสดง

ผ่านผลงานจิตรกรรมด้วยรูปแบบงานศิลปะที่มีลักษณะกึ่งนามธรรม เพื่อสื่อสาระ ถีลาแห่งสรรพสิ่งของชีวิตบนพื้นฐานความเป็นจริง ภายใต้มิติที่ซ่อนอยู่ภายใน บ่งบอกถึงสภาวะการดำรงชีวิตที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

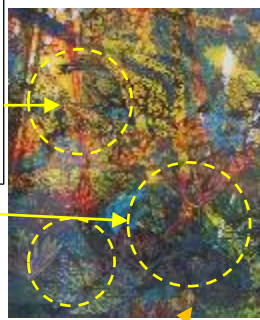
### 3. เทคนิค

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ ได้สื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ระบบเชิงนิเวศวัฒนธรรม/ธรรมชาติ และรูปทรงทางศิลปะผ่านกระบวนการเทคนิค วิธีการที่ทับซ้อน ด้วยวัสดุศาสตร์ การพิมพ์ซิลค์สกรีนหนึ่งสี สองสี และสามสี มาปรับประยุกต์ใช้ สู่ผลงานศิลปะภาษาภาพทางทัศนศิลป์เป็นรูปธรรมก่อให้เกิดแนวคิดทางอุดมคติและเพื่อเป็นประโยชน์กับการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง และนำไปประยุกต์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่มีคุณค่าทางสุนทรีย์

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบของศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบภาพ

เนื้อหา / คุณสมบัติ							
องค์ประกอบของศิลปะ (Composition of Art)						หลักการจัดองค์ประกอบภาพ (Principles of composition)	วัสดุ/สื่อ วิธีการ
จุด	เส้น	รูปร่างรูปทรง	สี	พื้นผิว	พื้นที่ว่าง	-รูปทรงแสดงถึงสาระแห่งชีวิต เชิงสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงถักทอ การหลอเลี้ยวต่อการดำรงชีพและ ความเคลื่อนไหวที่มีความสัมพันธ์ แห่งดุลยภาพ -เส้น สีที่ปรากฏในทัศนทาง ความรู้สึก สุนทรีย์ภาพตาม สภาวะธรรมชาติที่สะท้อนให้เห็น มิติภาพความเป็นจริง ภาพแทน ความหมาย ตามทิศทาง การซ้ำ จังหวะแห่งลีลาชีวิต ด้วย บรรยากาศที่อบอุ่น เยี่ยมล้น	วัสดุศาสตร์ สีอะคริลิก และการพิมพ์ ซิลค์สกรีน
●	โค้ง/วงรี  อิสระ  ตรง 	- เรขคณิต รูปวง น้ำ และเสาไม้ - อินทรีย์รูปนก คณยกอบ บัว ใบ บัว พรรณพืช ต่าง ๆ - อิสระ		- คราบน้ำสี ที่ไหล - ดินสอพอง - การพิมพ์ ซิลค์สกรีน	พื้นที่หลังที่ แสดงถึง ผืนผิวน้ำ และการ เคลื่อนไหว/การ สงบนิ่ง		

การทับซ้อนของรูปทรง  
ธรรมชาติ และรูปทรงทาง  
ศิลปะ การสอดแทรกเนื้อหา  
ภาพความจริง และภาพแทน  
รปลักษณ์ทางความรู้สึก

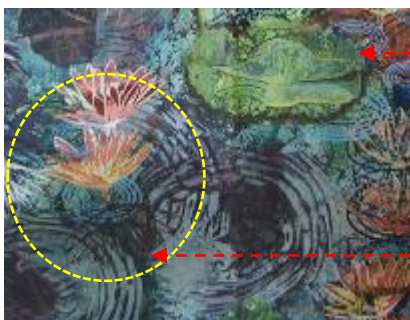


รูปแบบเหมือนจริง (นกอีโง้ง)  
แทนสัญลักษณ์แห่งพื้นที่ชุ่มน้ำ

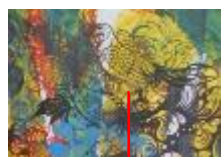
พื้นที่ทางกายภาพรูปทรงลักษณะคล้ายใบบัว  
และแทนรูปสัญลักษณ์ทางพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่ห่ออุ้ม  
สรรพสิ่งตลอดเวลา และเก็บจดจำของเรื้อรธา



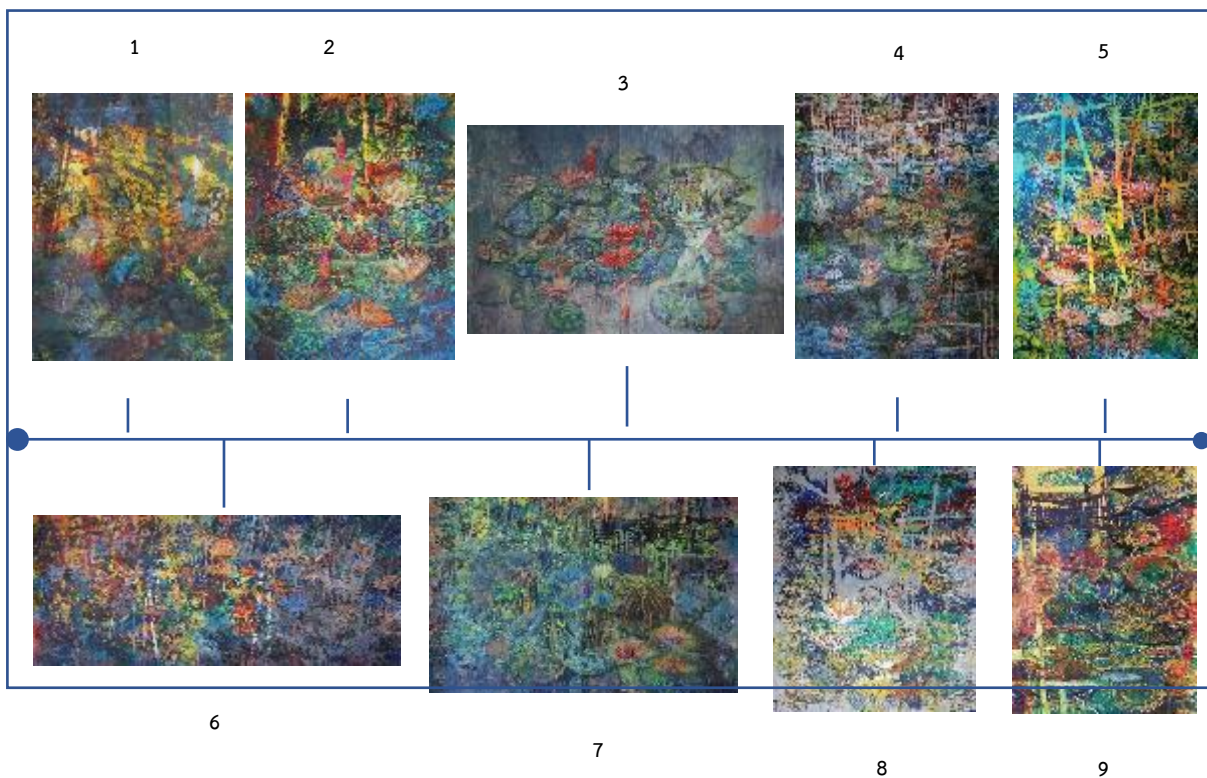
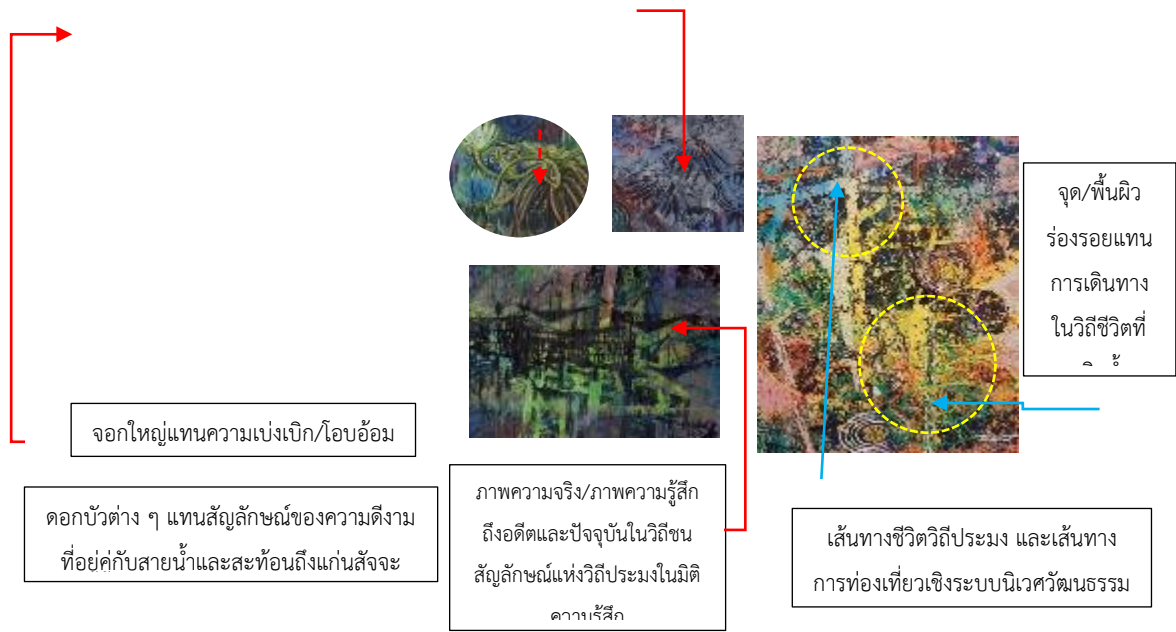
ฟองกลม ๆ แทน ไข่ปลา/  
ไข่กบ การขยายพันธุ์และ  
การเจริญเติบโต ความ  
คงทน



ภาพความจริง/  
เงาสะท้อนภาพ  
ความรู้สึกในมิติ



นกในอุดมคติ แทน  
สัญลักษณ์ความ  
อิสระภาพ / การเดินทาง



ภาพที่ 6 ภาพผลงานสำเร็จ

อภิปรายผล

ธรรมชาติ และผลงานศิลปะเป็นแหล่งการสร้างสุนทรียภาพ เป็นที่มาของสุนทรียศาสตร์ กำจร สุนพงษ์ศรี (2559) กล่าวถึงความงาม หรือสุนทรียภาพ (Aesthetic) ว่าเป็นปรัชญาคุณค่า (Values) มีวิธีวิทยา (Methodology) ญาณวิทยา (Epistemology) เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยบ่อเกิดลักษณะหน้าที่ ประเภท ระเบียบวิธี และความสมเหตุสมผลของความรู้ มีการนำมาใช้ในการวิเคราะห์และการวิจัยเกี่ยวกับสุนทรียภาพ ซึ่งมีแหล่งกำเนิดด้วยกัน 2 แหล่ง คือ “สุนทรียภาพจากธรรมชาติ” และ “สุนทรียภาพจากผลงานศิลปะ” ที่แสดงถึงความรู้สึกเชิงนามธรรมต่อธรรมชาติกับผลงานศิลปะโดยเฉพาะ ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ (2560) สรุปประเด็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความงามได้ 2 ส่วน คือ อารมณ์ทางความงาม กับ วัตถุทางความงาม หรืออารมณ์ทางสุนทรียะ กับ วัตถุทางสุนทรียะ โดยกล่าวว่า ความงามเป็นอาการทางอารมณ์ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อได้สัมผัสกับปรากฏการณ์ศิลปะ และ/หรือธรรมชาติที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกถึงความเพลิดเพลินยินดี จากการสัมผัสกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทางการเห็น หรือได้ยิน หรือผ่านสัญลักษณ์ทางภาษา และไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์เชิงวัตถุหรือพฤติกรรมการแสดงออก และไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ หรือประสบการณ์อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ จึงเรียกว่า อารมณ์สุนทรียะ หรืออารมณ์ทางความงาม และหากวัตถุหรือการแสดงออกใด ๆ ก่อให้เกิดอารมณ์ทางสุนทรียะแก่เราได้ สิ่งนั้น วัตถุนั้น หรือพฤติกรรมนั้น หรือปรากฏการณ์นั้น เรียกว่าเป็นวัตถุทางสุนทรียะ หรือวัตถุทางความงาม จะอุบัติขึ้นมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ และประจวบอยู่ในสังคมวัฒนธรรมของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ ทุกชาติ ทุกวัฒนธรรมตั้งแต่อดีตสมัยจนถึงปัจจุบันกาล

ผลงานสร้างสรรค์ทั้ง 9 ชิ้น ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักทฤษฎีศิลปะมาวิเคราะห์ การตีความที่แสดงออกทางความหมายให้เห็นเป็นตัวอย่างในบทความนี้ ทั้งทัศนธาตุทางศิลปะ การจัดวางภาพ เพื่อแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบด้านศิลปะ โครงสร้างของภาพ ดุลยภาพ ความเป็นเด่น พลังการเคลื่อนไหว และเอกภาพโดยภาพรวมอย่างละเอียด ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระ รูปแบบของผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้น ก่อให้เกิดแนวคิด เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า พัฒนาต่อยอดเทคนิคกระบวนการ และการพัฒนาองค์ความรู้ รวมทั้งการปรับประยุกต์สู่ผลงานศิลปะภาษาภาพทางทัศนศิลป์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางสุนทรียะ

## สรุปผลการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์ “สาระ พรรณพฤกษาพื้นถิ่นทะเลน้อยในอุดมคติ” นี้ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานด้านทัศนศิลป์ผ่านรูปแบบกึ่งนามธรรม จิตรกรรม 2 มิติ ด้วยเทคนิคการพิมพ์ซิลค์สกรีน และสีอะคริลิกบนกระดาษสีเทา จำนวน 9 ชิ้น แสดงให้เห็นลักษณะระบบนิเวศทางกายภาพ คุณค่าสาระสรรพสิ่งชีวิตในธรรมชาติ และวิถีชีวิตจากพื้นถิ่นทะเลน้อย ที่มาของแรงบันดาลใจ แนวความคิดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์สร้าง ผสมผสานการจัดวางองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ การแสดงออกทางความคิด/การตีความทางรูปทรงนำมาซึ่งการประยุกต์ลวดลาย รูปลักษณ์เชิงสัญลักษณ์แสดงผ่านรูปทรงสรีรวิทยาของพรรณพืช พฤกษา แทนค่าสรรพสิ่งที่มีชีวิต และวิถีชีวิตโดยอาศัยความสำคัญของรูปร่าง รูปทรงธรรมชาติ และรูปทรงที่สร้างสรรค์อย่างอิสระที่ซับซ้อนเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่เป็นระบบกลไกของการดำรงชีพที่เอื้อต่อกัน

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้แสดงถึงสัญลักษณ์ทางความหมายของรูปทรง เพื่ออธิบายลักษณะทางภาษาภาพหรือปรากฏการณ์ทาง “สัญลักษณ์” แต่สัญลักษณ์เป็นเครื่องหมายที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนประกอบกัน ได้แก่ รูปสัญลักษณ์หรือตัวสื่อทางความหมาย ซึ่งเรียกว่า “signifier” กับ “ความหมายสัญลักษณ์” หรือความคิดที่ “รูปสัญลักษณ์” ต้องการสื่อเรียกว่า signified เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างตัวหมายกับความคิดที่เป็นเรื่องของพื้นฐานภาพความเป็นจริงด้วยเหตุและผล เช่น รูปทรงดอกบัว ใบบัว จอกใหญ่ ยกยอ ปลา น้่านก พรรณพืชต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์สื่อการแทนค่าในการดำรงชีพอย่างเป็นระบบด้วยกลไกตามวิถีธรรมชาติ วิถีชน ที่ผสมด้วยสุนทรียะ หลักองค์ประกอบศิลป์ ผ่านภาพความรู้สึกต่อการจินตนาการกลายเป็น “รูปสัญลักษณ์” ที่

ปรากฏเป็นรูปทรงศิลปะ จิตตภาพทางความหมายของผู้สร้างสรรค์ได้แทนค่าทางความรู้สึกต่อจิตใจที่รับรู้ถึงวิถีวัฒนธรรม ความงามในพื้นที่ชุ่มน้ำ

อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้ก่อเกิดเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจ แนวความคิด และได้นำเสนอวิธีการ ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเริ่มต้นจากการเริ่มเก็บข้อมูลทางบริบทที่เป็นข้อมูลรูปธรรม และนามธรรม การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล ด้วยการสร้างภาพร่างจนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานรูปแบบจิตรกรรม ให้เกิดความงามทางสุนทรียภาพศิลปกรรม

### กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณงบประมาณสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในการส่งเสริมการวิจัยแบบสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์

### เอกสารอ้างอิง

กำจร สุนพงษ์ศรี. (2559). สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐปณี รัตนถาวร. (2545). แนวทางการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัด

พัทลุง. กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2560). สุนทรียศาสตร์. มหาสารคาม: สาขาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

\_\_\_\_\_. (2546). ทัศนศิลป์ปริทัศน์. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2552). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.onep.go.th/>. (2560, 15 มกราคม).

สุรินทร์ มัจฉาชีพ สมสุข มัจฉาชีพ. (2539). สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.